ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 2.3.2021
COM(2021) 94 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

δυνάμει του άρθρου 77 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

δυνάμει του άρθρου 77 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων

ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ

Το άρθρο 77 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης, όπως τροποποιήθηκε τελευταία το 2013[1], προβλέπει ότι η ηλικία συνταξιοδότησης εκτιμάται ανά πενταετία, αρχής γενομένης από την 1η Ιανουαρίου 2014, βάσει έκθεσης της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Στην έκθεση εξετάζονται, ειδικότερα, η εξέλιξη της ηλικίας συνταξιοδότησης για το προσωπικό του δημόσιου τομέα στα κράτη μέλη και η εξέλιξη του προσδόκιμου ζωής των υπαλλήλων των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων.

Οι συννομοθέτες αποφάσισαν επίσης ότι, κατά περίπτωση, η Επιτροπή θα υποβάλει πρόταση για την τροποποίηση της ηλικίας συνταξιοδότησης σύμφωνα με τα συμπεράσματα της εν λόγω έκθεσης, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στις εξελίξεις στα κράτη μέλη.

Η παρούσα έκθεση αποτελεί εφαρμογή της προαναφερθείσας διάταξης, εξετάζοντας, ειδικότερα, την εξέλιξη της ηλικίας συνταξιοδότησης για το προσωπικό του δημόσιου τομέα στα κράτη μέλη και την εξέλιξη του προσδόκιμου ζωής των υπαλλήλων των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων για το διάστημα 2014-2018.

1. ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ

Σύμφωνα με το άρθρο 77 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης, η εξέλιξη της ηλικίας συνταξιοδότησης για το προσωπικό των δημόσιων υπαλλήλων των κρατών μελών και η εξέλιξη του προσδόκιμου ζωής των υπαλλήλων των θεσμικών οργάνων θα πρέπει να αξιολογούνται ανά πενταετία, παρέχοντας έτσι μια πενταετή περίοδο αναφοράς μεταξύ της 1ης Ιανουαρίου 2014 και της 31ης Δεκεμβρίου 2018 για την παρούσα έκθεση.

Οι συννομοθέτες προέβλεψαν το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής, το οποίο περιλαμβάνει τόσο την εξέλιξη της ηλικίας συνταξιοδότησης για το προσωπικό του δημόσιου τομέα στα κράτη μέλη όσο και την εξέλιξη του προσδόκιμου ζωής των υπαλλήλων των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων. Επιπλέον, διευκρινίζεται ότι, κατά την αξιολόγηση της δυνατότητας τροποποίησης της ηλικίας συνταξιοδότησης, η Επιτροπή θα πρέπει να δίνει ιδιαίτερη προσοχή στις εξελίξεις στα κράτη μέλη.

Μετά την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση την 1η Φεβρουαρίου 2020, δεν παρέχονται στοιχεία για το Ηνωμένο Βασίλειο. Πράγματι, η ανάλυση που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της έκθεσης θα χρησιμεύσει ως βάση για μελλοντικές ενέργειες. Ως εκ τούτου, μολονότι αναγνωρίζεται πλήρως το γεγονός ότι το Ηνωμένο Βασίλειο ήταν κράτος μέλος κατά την περίοδο αναφοράς, δεν κρίνεται σκόπιμο στο παρόν στάδιο να συμπεριληφθούν στοιχεία σχετικά με την κατάσταση στο Ηνωμένο Βασίλειο.

2. ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

2.1. Συλλογή δεδομένων

Η Eurostat ζήτησε από εμπειρογνώμονες από τα κράτη μέλη να υποβάλουν ετήσια στοιχεία στο πλαίσιο της ομάδας εργασίας για το άρθρο 83 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης.

[1] Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 1023/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2013.

Η ομάδα αυτή είναι αρμόδια να εξετάζει κάθε ζήτημα που αφορά τη μεθοδολογία εφαρμογής του παραρτήματος XII του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης σε συνεργασία με την Eurostat.

Προκειμένου να συμμορφωθεί με την υποχρέωση υποβολής εκθέσεων και σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζήτησε από τους αντιπροσώπους των κρατών μελών στην ομάδα εργασίας του άρθρου 83 να υποβάλουν και να επιβεβαιώσουν έως το τέλος του 2019 την αξιοπιστία των στοιχείων που αφορούν τα συνταξιοδοτικά συστήματα των δημόσιων υπηρεσιών τους. Αυτό αφορούσε ιδίως την ισχύουσα ηλικία συνταξιοδότησης κατά την περίοδο αναφοράς και άλλους τρόπους λειτουργίας των συνταξιοδοτικών συστημάτων.

2.2. Μεθοδολογικά ζητήματα

Η σύγκριση των συνταξιοδοτικών παροχών μεταξύ των κρατών μελών είναι δυνατή μόνο σε κάποιο βαθμό, καθώς υπάρχουν διαρθρωτικές διαφορές μεταξύ των συνταξιοδοτικών συστημάτων. Ειδικότερα, τα συστήματα για τους δημόσιους υπαλλήλους των κεντρικών υπηρεσιών των κρατών μελών ενδέχεται να μην καλύπτουν τους ίδιους πληθυσμούς, δηλαδή τα συστήματα στα κράτη μέλη να καλύπτουν εναλλακτικά τους υπαλλήλους της κεντρικής κυβέρνησης, όλους τους δημόσιους υπαλλήλους του δημόσιου τομέα ή να καλύπτουν τον γενικό εργαζόμενο πληθυσμό μαζί με τους δημόσιους υπαλλήλους των κεντρικών κυβερνήσεων.

Επιπλέον, ορισμένα εθνικά συστήματα είναι διανεμητικά (δηλαδή οι συνταξιοδοτικές εισφορές των εργαζομένων ανακατανέμονται στους συνταξιούχους) σε αντίθεση με τα συστήματα στα οποία οι εργαζόμενοι καταβάλλουν εισφορές για τις δικές τους μελλοντικές συντάξεις. Επιπλέον, ορισμένα εθνικά συστήματα προβλέπουν ηλικίες συνταξιοδότησης με βάση το φύλο.

Όπως επιβεβαιώνεται από τη νομολογία των δικαστηρίων της ΕΕ[2], το συνταξιοδοτικό καθεστώς των υπαλλήλων της ΕΕ είναι ένα πλασματικό (εικονικό) ταμείο με καθορισμένες παροχές, στο πλαίσιο του οποίου οι εισφορές των υπαλλήλων χρησιμεύουν για τη χρηματοδότηση των μελλοντικών συντάξεων των ασφαλισμένων. Στην πραγματικότητα, οι εισφορές καλύπτουν το κόστος των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων που αποκτήθηκαν σε ένα δεδομένο έτος και ουδόλως συνδέονται με τις συνταξιοδοτικές δαπάνες του έτους αυτού[3].

2.3. Ορισμός της κανονικής ηλικίας συνταξιοδότησης

Το άρθρο 77 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης αναφέρεται στην ηλικία συνταξιοδότησης, η οποία αναφέρεται επίσης ως κανονική ηλικία συνταξιοδότησης. Ο όρος αυτός αντιστοιχεί στην ηλικία κατά την οποία το προσωπικό της ΕΕ συνταξιοδοτείται αυτομάτως χωρίς χρηματική ποινή. Από την 1η Ιανουαρίου 2014 η κανονική ηλικία συνταξιοδότησης για το προσωπικό της ΕΕ αυξήθηκε στα 66 έτη, για το προσωπικό που προσλήφθηκε από το 2014 και μετά. Για το προσωπικό που προσλήφθηκε πριν από την ημερομηνία αυτή ισχύουν μεταβατικές διατάξεις.

Υπάρχουν δύο παρεκκλίσεις από την κανονική ηλικία συνταξιοδότησης:

- Πρώτον, οι υπάλληλοι μπορούν να ζητήσουν πρόωρη συνταξιοδότηση, δηλαδή συνταξιοδότηση πριν από τη συμπλήρωση της κανονικής ηλικίας συνταξιοδότησης. Από την 1η Ιανουαρίου 2014, η ηλικία πρόωρης

[2] Βλέπε ιδίως, υπόθεση F-105/05 *Wils κατά Κοινοβουλίου*, σκέψη 85 και υπόθεση T-439/09 *Purvis κατά Κοινοβουλίου*, σκέψη 45.

[3] Έκθεση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με την εφαρμογή του παραρτήματος XII του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης, COM(2018) 829 final.

συνταξιοδότησης αυξήθηκε στα 58 έτη για όλο το προσωπικό. Η πρόωρη συνταξιοδότηση συνεπάγεται πάντοτε σημαντική χρηματική ποινή[4].

- Δεύτερον, οι υπάλληλοι μπορούν, κατόπιν αιτήσεώς τους και εφόσον η αρμόδια για τους διορισμούς αρχή κρίνει ότι αυτό δικαιολογείται από το συμφέρον της υπηρεσίας, να συνεχίσουν να εργάζονται μέχρι την ηλικία των 67 ετών. Κατ' εξαίρεση, οι υπάλληλοι μπορούν να εργάζονται μέχρι την ηλικία των 70 ετών, οπότε συνταξιοδοτούνται αυτοδικαίως την τελευταία ημέρα του μήνα κατά τον οποίο συμπληρώνουν την ηλικία αυτή.

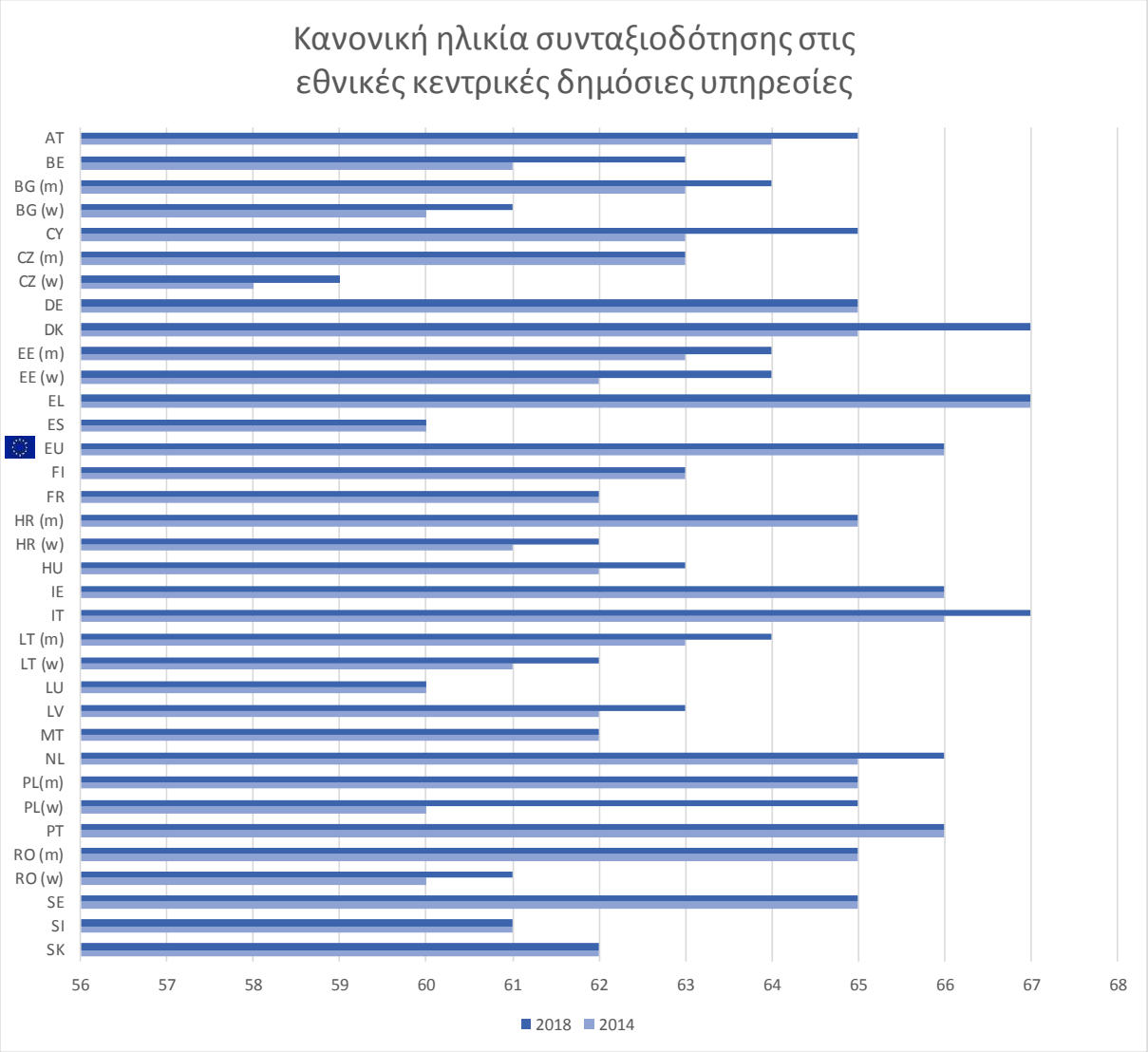
3. ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΣΤΙΣ ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ

Τα διαγράμματα που ακολουθούν απεικονίζουν την εξέλιξη της κανονικής ηλικίας συνταξιοδότησης, της ελάχιστης ηλικίας συνταξιοδότησης και της μέγιστης ηλικίας συνταξιοδότησης για το προσωπικό των κεντρικών δημόσιων υπηρεσιών των κρατών μελών[5]. Τα κράτη μέλη που δεν αναφέρονται στους πίνακες είτε δεν παρείχαν στοιχεία στην Eurostat είτε δεν έχουν ελάχιστη ή μέγιστη ηλικία συνταξιοδότησης.

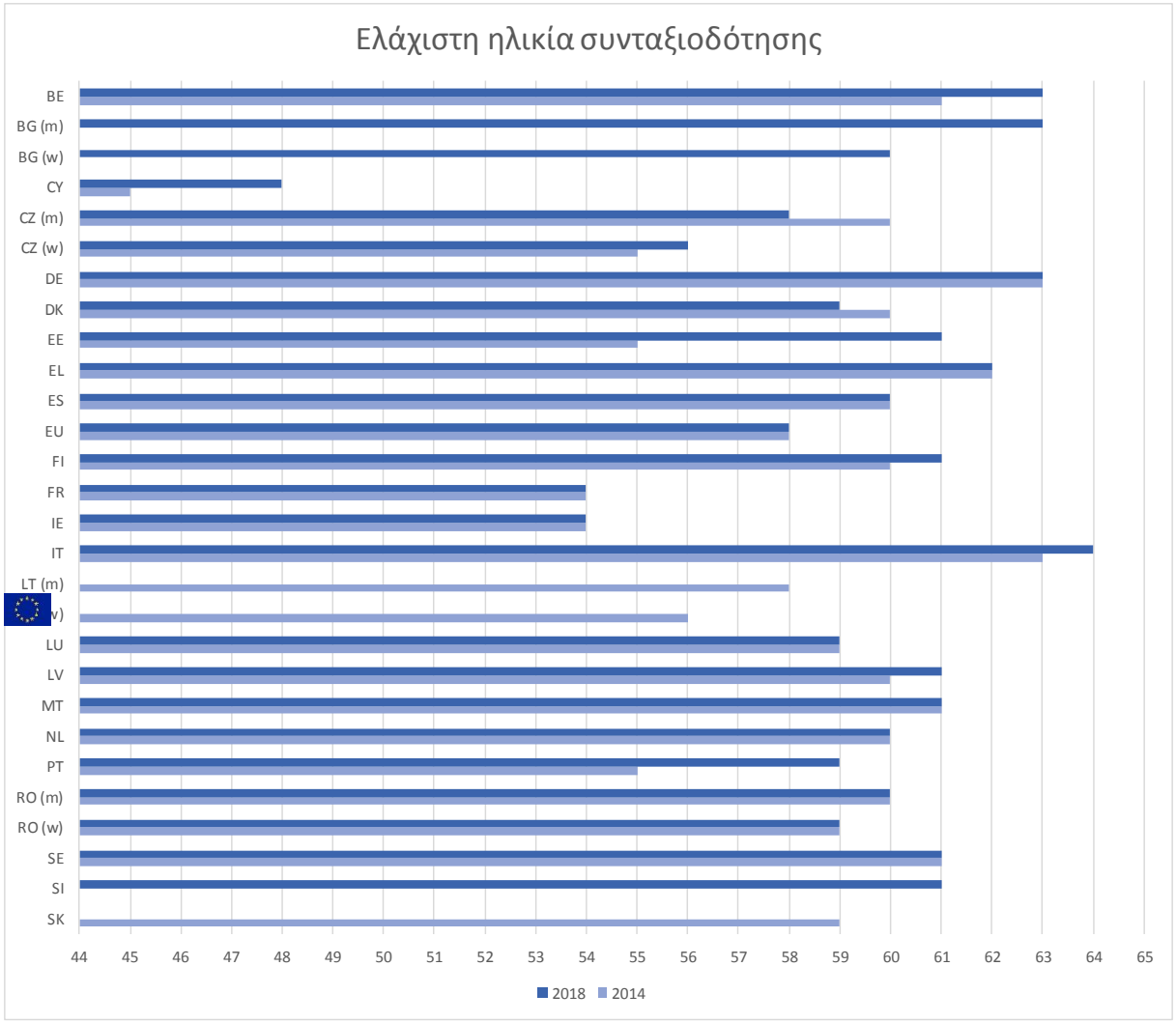
[4] Κατά το άρθρο 9 του παραρτήματος VIII του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης, η σχετική σύνταξη μειώνεται κατά 3,5 % ανά έτος της διαφοράς μεταξύ της κανονικής και της πραγματικής ηλικίας συνταξιοδότησης.

[5] Στις περιπτώσεις στις οποίες τα κράτη μέλη παρείχαν στοιχεία εντός παρενθέσεων (π.χ. κατώτατη ηλικία συνταξιοδότησης μεταξύ 56 και 60 ετών), στα διαγράμματα αναφέρεται η υψηλότερη τιμή.

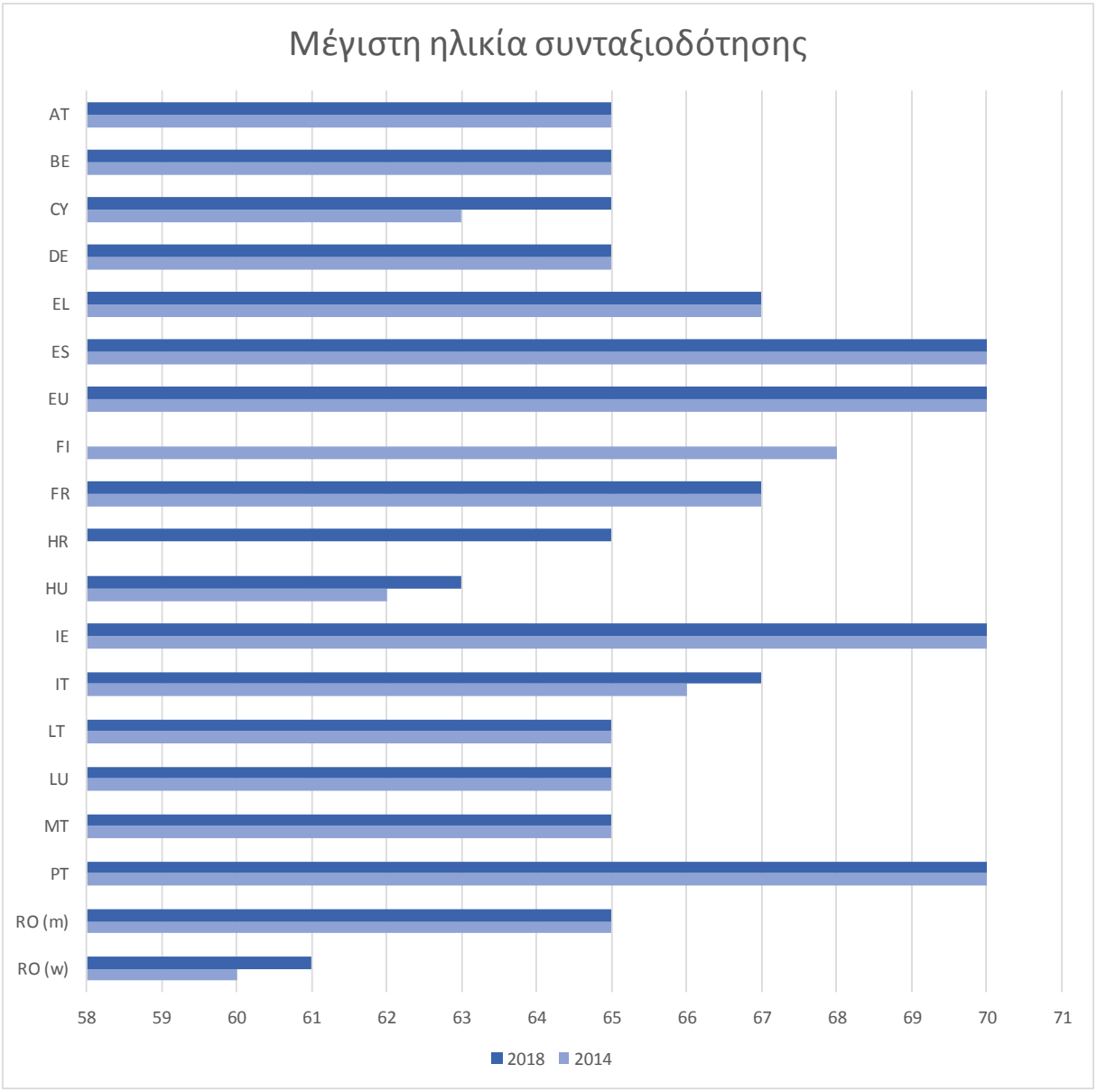
3.1. Κανονική ηλικία συνταξιοδότησης στις κεντρικές δημόσιες υπηρεσίες των κρατών μελών

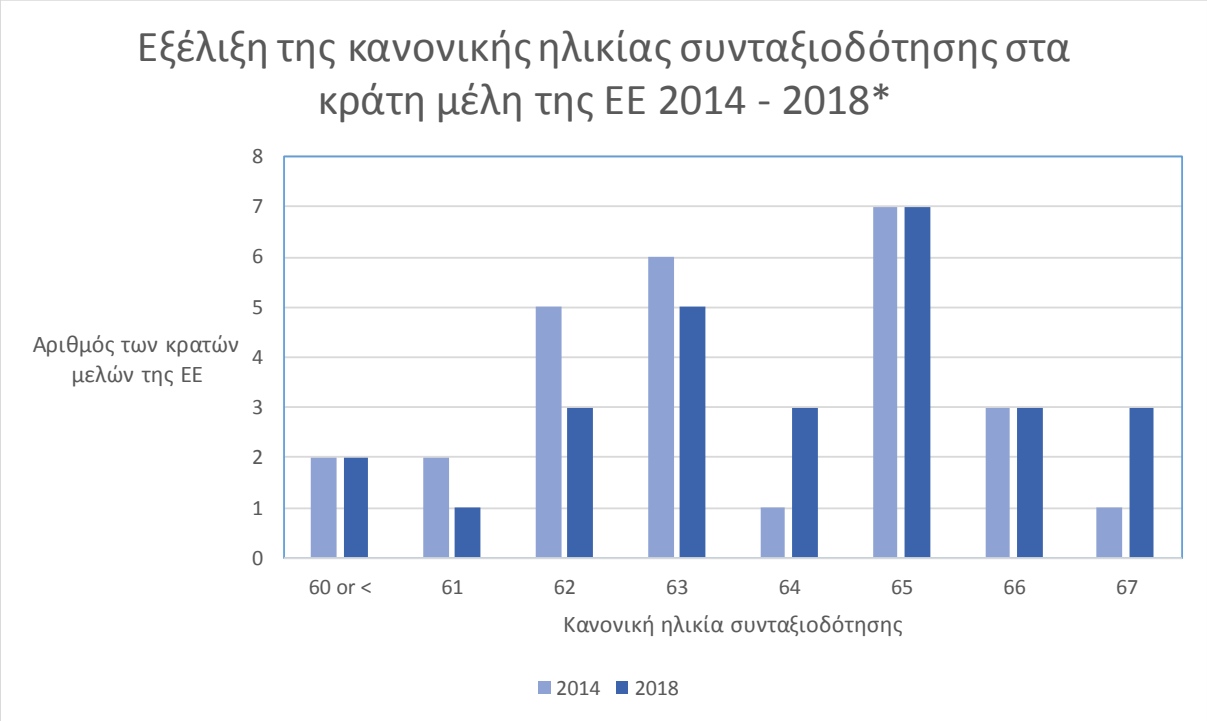
3.2. Ελάχιστη ηλικία συνταξιοδότησης

3.3. Μέγιστη ηλικία συνταξιοδότησης

3.4. Αξιολόγηση της εξέλιξης των ηλικιών συνταξιοδότησης για το προσωπικό των δημόσιων υπηρεσιών των κρατών μελών

** Ο πίνακας αυτός βασίζεται στα διαθέσιμα στοιχεία του πίνακα 3.2. Για τις χώρες με διαφορετικές ηλικίες συνταξιοδότησης μεταξύ γυναικών και ανδρών, στον ανωτέρω πίνακα απεικονίζεται η υψηλότερη τιμή.*

Τα ανωτέρω διαγράμματα δείχνουν την εξέλιξη της ελάχιστης, της κανονικής και της μέγιστης ηλικίας συνταξιοδότησης που ίσχυαν για τους δημόσιους υπαλλήλους των κεντρικών κυβερνήσεων στα κράτη μέλη της ΕΕ μεταξύ 2014 και 2018.

Παρατηρείται απόκλιση, καθώς ορισμένα κράτη μέλη δεν έχουν ελάχιστη ηλικία συνταξιοδότησης, ενώ σε άλλα δεν υπάρχουν διαφορές μεταξύ της μέγιστης ηλικίας συνταξιοδότησης και της κανονικής ηλικίας συνταξιοδότησης για τους δημόσιους υπαλλήλους των κεντρικών υπηρεσιών.

Ως εκ τούτου, παρόλο που αυτή η συλλογή δεδομένων παρέχει χρήσιμες ενδείξεις όσον αφορά τις αντίστοιχες ηλικίες συνταξιοδότησης που ισχύουν στις κεντρικές υπηρεσίες των κρατών μελών, κάθε σύγκριση θα πρέπει να προσεγγίζεται με προσοχή.

Από την αξιολόγηση του 2014 προκύπτει ότι ένα κράτος μέλος είχε κανονική ηλικία συνταξιοδότησης μεγαλύτερη από την κανονική ηλικία συνταξιοδότησης των 66 ετών για τους υπαλλήλους της ΕΕ και ότι η κανονική ηλικία συνταξιοδότησης όλων των κρατών μελών κυμαινόταν από 58 έως 67 έτη.

Από την αξιολόγηση του 2018 προκύπτει ότι τρία κράτη μέλη είχαν κανονική ηλικία συνταξιοδότησης υψηλότερη από την κανονική ηλικία συνταξιοδότησης για τους υπαλλήλους της ΕΕ και ότι οι κανονικές ηλικίες συνταξιοδότησης όλων των κρατών μελών κυμαινόταν από 59 έως 67 έτη.

Με βάση τα ανωτέρω, διατυπώνονται οι ακόλουθες παρατηρήσεις:

- Η τρέχουσα μέγιστη ηλικία συνταξιοδότησης για το προσωπικό της ΕΕ (70 έτη) αντιστοιχεί στο υψηλότερο επίπεδο που ισχύει για τις κεντρικές δημόσιες υπηρεσίες των κρατών μελών.

- Η τρέχουσα ελάχιστη ηλικία συνταξιοδότησης του προσωπικού της ΕΕ (58 έτη) είναι χαμηλότερη από τη μέση ελάχιστη ηλικία συνταξιοδότησης που ισχύει για τις κεντρικές δημόσιες υπηρεσίες των κρατών μελών που απάντησαν (59,4 έτη)[6].
- Μετά την αύξηση της κανονικής ηλικίας συνταξιοδότησης του προσωπικού της ΕΕ από 60 σε 66 έτη, μεταξύ 2004 και 2014, παρατηρείται κάλυψη της υστέρησης στα κράτη μέλη.
- Κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς εξακολουθούν να παρατηρούνται διαφορές μεταξύ των κρατών μελών.
- Μεταξύ 2014 και 2018, η μέση κανονική ηλικία συνταξιοδότησης μεταξύ των κρατών μελών που απάντησαν αυξήθηκε κατά λιγότερο από ένα έτος.
- Το 2018 το 89 % των κρατών μελών που απάντησαν είχαν κανονική ηλικία συνταξιοδότησης ίση ή μικρότερη από την κανονική ηλικία συνταξιοδότησης για το προσωπικό της ΕΕ.
- Μετά τη μεταρρύθμιση του 2014, η κανονική ηλικία συνταξιοδότησης που ισχύει για το μόνιμο προσωπικό σύμφωνα με το άρθρο 77 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης παραμένει μεταξύ των υψηλότερων σε σύγκριση με εκείνες που ισχύουν για τις κεντρικές δημόσιες υπηρεσίες των κρατών μελών.

4. ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΠΡΟΣΔΟΚΙΜΟΥ ΖΩΗΣ ΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΤΩΝ ΘΕΣΜΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ

Η αξιολόγηση της εξέλιξης του προσδόκιμου ζωής του προσωπικού των θεσμικών οργάνων της ΕΕ βασίζεται στις δημογραφικές παραμέτρους που καθορίζονται στο παράρτημα XII του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης. Οι ίδιες παράμετροι χρησιμοποιούνται για την ετήσια και 5ετή αναλογιστική αποτίμηση του συνταξιοδοτικού συστήματος των υπαλλήλων της ΕΕ.

Η Eurostat συλλέγει ετησίως αυτές τις δημογραφικές παραμέτρους με βάση τις παρατηρήσεις του πληθυσμού των συμμετεχόντων στο καθεστώς, συμπεριλαμβανομένων του εν ενεργεία προσωπικού και των συνταξιούχων. Οι πληροφορίες λαμβάνονται από τα θεσμικά όργανα και τους οργανισμούς των οποίων το προσωπικό είναι μέλος του καθεστώτος.

Ειδικότερα, το προσδόκιμο ζωής των μονίμων υπαλλήλων και του λοιπού προσωπικού των θεσμικών οργάνων εκτιμάται με βάση τον πίνακα επιβίωσης που καταρτίζει η Eurostat για την αναλογιστική αποτίμηση του συνταξιοδοτικού συστήματος των υπαλλήλων της ΕΕ. Ο πίνακας επιβίωσης απεικονίζει τα χαρακτηριστικά του πλήρους πληθυσμού των μελών του καθεστώτος και, ως εκ τούτου, βασίζεται σε έναν πληθυσμό που σχετίζεται πλήρως με το καθεστώς, γεγονός που αποτρέπει οποιαδήποτε στρέβλωση. Οι πίνακες επιβίωσης που απεικονίζουν τη θνησιμότητα επικαιροποιούνται ανά πενταετία, ώστε να αντικατοπτρίζουν επίσης τις πλέον πρόσφατες παρατηρήσεις θνησιμότητας[7].

4.1. Μεθοδολογικά ζητήματα

Η Eurostat χρησιμοποίησε πίνακες προσδοκώμενης επιβίωσης για τις πενταετείς αξιολογήσεις του συνταξιοδοτικού συστήματος των υπαλλήλων της ΕΕ τόσο για το 2013 όσο και για το 2018. Έχουν εγκριθεί από τους εξωτερικούς αναλογιστές που διορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 13 παράγραφος 2 του παραρτήματος XII του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης.

[6] Θα πρέπει να υπενθυμιστεί ότι, από το 2014, η πρόωρη συνταξιοδότηση συνεπάγεται πάντα σημαντική χρηματική ποινή, καθώς η σχετική σύνταξη μειώνεται κατά 3,5 % ανά έτος της διαφοράς μεταξύ της κανονικής και της πραγματικής ηλικίας συνταξιοδότησης.

[7] Άρθρο 9 του παραρτήματος XII του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης.

Ο συντελεστής των ποσοστών θνησιμότητας στους πίνακες προσδοκώμενης επιβίωσης εξαρτάται από την ηλικία και το υπό εξέταση έτος. Οι πίνακες αυτοί συνεκτιμούν τις αναμενόμενες μελλοντικές μεταβολές της θνησιμότητας, λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρούμενες και τις προβλεπόμενες μεταβολές της θνησιμότητας για έναν καθορισμένο πληθυσμό καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του[8].

Η χρήση πινάκων προσδοκώμενης επιβίωσης αποτελεί την καλύτερη αναλογιστική πρακτική σε σύγκριση με τη χρήση των πινάκων επιβίωσης περιόδου που χρησιμοποιούν ποσοστά θνησιμότητας από ένα μόνο έτος (ή ομάδα ετών) και υποθέτουν ότι τα ποσοστά αυτά ισχύουν καθ' όλη την εναπομένουσα διάρκεια ζωής ενός ατόμου. Σε αντίθεση με τους πίνακες προσδοκώμενης επιβίωσης, ο πίνακας επιβίωσης περιόδου δεν αντικατοπτρίζει τυχόν μεταγενέστερες μεταβολές στα ποσοστά θνησιμότητας[9]. Ως εκ τούτου, η επιλεγείσα μεθοδολογία οδηγεί σε μεγαλύτερη αύξηση του προσδόκιμου ζωής από ό, τι μια προσέγγιση που βασίζεται σε πίνακες επιβίωσης περιόδου.

Οι πίνακες προσδοκώμενης επιβίωσης της ΕΕ (EULT) που καταρτίστηκαν από την Eurostat ενσωματώνουν μια τάση συνεχούς αύξησης του προσδόκιμου ζωής σε χρονικό ορίζοντα 20 ετών με βάση την εξέλιξη της θνησιμότητας στο πλαίσιο του συνταξιοδοτικού συστήματος για τον πληθυσμό των υπαλλήλων της ΕΕ. Ο πίνακας αυτός βασίζεται στην παρατήρηση των φαινομένων θνησιμότητας των μελών του συνταξιοδοτικού συστήματος των υπαλλήλων της ΕΕ, αποφεύγοντας έτσι πιθανές εξωτερικές στρεβλώσεις.

Η χρήση πίνακα προσδοκώμενης επιβίωσης αντιστοιχεί στη βέλτιστη αναλογιστική πρακτική. Αυτό το προσδόκιμο ζωής αντικατοπτρίζεται στην αξιολόγηση του συνταξιοδοτικού συστήματος των υπαλλήλων της ΕΕ. Σε αυτή τη βάση, το ποσοστό συνταξιοδοτικής εισφοράς αναπροσαρμόζεται ετησίως προκειμένου να διασφαλίζεται η ισορροπία του συστήματος.

4.2. Σύγκριση του προσδόκιμου ζωής του προσωπικού της ΕΕ για το 2013 και το 2018

Οι άνδρες και οι γυναίκες έχουν διαφορετικά ποσοστά θνησιμότητας. Κατά συνέπεια, οι αναλογιστικοί πίνακες επιβίωσης του 2013 και του 2018 υπολογίζονται χωριστά, κάτι που συνάδει με τη βέλτιστη αναλογιστική πρακτική.

Άνδρες Γυναίκες

Ηλικία	Προσδόκιμο ζωής 2013	Προσδόκιμο ζωής 2018	Αύξηση του προσδ. ζωής (2014 - 2018)
18	65,7	65,8	0,078
19	64,8	64,8	0,078
20	63,8	63,8	0,078
21	62,8	62,9	0,078
22	61,8	61,9	0,078
23	60,8	60,9	0,078

Ηλικία	Προσδόκιμο ζωής 2013	Προσδόκιμο ζωής 2018	Αύξηση του προσδ. ζωής (2014 - 2018)
18	67,8	68,3	0,559
19	66,8	67,3	0,559
20	65,8	66,3	0,559
21	64,8	65,4	0,559
22	63,8	64,4	0,559
23	62,8	63,4	0,559

[8] Για παράδειγμα, το προσδόκιμο ζωής στην ηλικία των 65 ετών το 2018 θα επικαιροποιείτο με βάση το παρατηρούμενο ποσοστό θνησιμότητας για την ηλικία των 65 ετών το 2018 και τα αναμενόμενα ποσοστά θνησιμότητας για την ηλικία των 66 ετών το 2019, για την ηλικία των 67 ετών το 2020 και ούτω καθεξής, προβλέποντας έτσι μελλοντικές αλλαγές στο μοντέλο θνησιμότητας.

[9] Επομένως, ο πίνακας επιβίωσης περιόδου είναι ο μέσος αριθμός των επιπλέον ετών που θα ζούσε ένα άτομο εάν είχε τα ειδικά κατά ηλικία ποσοστά θνησιμότητας στη δεδομένη περιοχή και χρονική περίοδο για το υπόλοιπο της ζωής του. Μολονότι στους πίνακες εμφαίνεται το γεγονός ότι η θνησιμότητα κατά μέσο όρο αυξάνεται ανάλογα με την ηλικία, η εξέλιξη της θνησιμότητας με την πάροδο του χρόνου δεν αντικατοπτρίζεται. Στην περίπτωση αυτή, η μελλοντική θνησιμότητα θα πρέπει να είναι ακριβώς η ίδια με την τρέχουσα παρατηρούμενη θνησιμότητα.

24	59,8	59,9	0,078
25	58,8	58,9	0,078
26	57,9	57,9	0,078
27	56,9	57,0	0,078
28	55,9	56,0	0,078
29	54,9	55,0	0,078
30	53,9	54,0	0,078
31	52,9	53,0	0,078
32	51,9	52,0	0,078
33	51,0	51,0	0,078
34	50,0	50,1	0,078
35	49,0	49,1	0,078
36	48,0	48,1	0,078
37	47,0	47,1	0,078
38	46,0	46,1	0,078
39	45,1	45,1	0,079
40	44,1	44,2	0,079
41	43,1	43,2	0,079
42	42,1	42,2	0,079
43	41,2	41,2	0,079
44	40,2	40,3	0,080
45	39,2	39,3	0,081
46	38,3	38,3	0,082
47	37,3	37,4	0,083
48	36,3	36,4	0,084
49	35,4	35,5	0,086
50	34,4	34,5	0,087
51	33,5	33,6	0,090
52	32,5	32,6	0,092
53	31,6	31,7	0,096
54	30,6	30,7	0,100
55	29,7	29,8	0,105
56	28,8	28,9	0,112
57	27,8	28,0	0,120
58	26,9	27,0	0,129
59	26,0	26,1	0,138
60	25,1	25,2	0,146
61	24,2	24,3	0,155
62	23,3	23,5	0,163
63	22,4	22,6	0,172
64	21,5	21,7	0,179
65	20,7	20,8	0,184
66	19,8	20,0	0,183

24	61,8	62,4	0,559
25	60,8	61,4	0,559
26	59,8	60,4	0,559
27	58,9	59,4	0,559
28	57,9	58,4	0,560
29	56,9	57,4	0,560
30	55,9	56,4	0,560
31	54,9	55,5	0,560
32	53,9	54,5	0,560
33	52,9	53,5	0,560
34	51,9	52,5	0,560
35	50,9	51,5	0,560
36	50,0	50,5	0,560
37	49,0	49,5	0,560
38	48,0	48,5	0,560
39	47,0	47,6	0,560
40	46,0	46,6	0,560
41	45,0	45,6	0,560
42	44,1	44,6	0,560
43	43,1	43,6	0,561
44	42,1	42,7	0,561
45	41,1	41,7	0,562
46	40,1	40,7	0,563
47	39,2	39,7	0,564
48	38,2	38,8	0,566
49	37,2	37,8	0,568
50	36,3	36,9	0,570
51	35,3	35,9	0,573
52	34,4	34,9	0,577
53	33,4	34,0	0,582
54	32,5	33,0	0,588
55	31,5	32,1	0,596
56	30,6	31,2	0,605
57	29,6	30,2	0,616
58	28,7	29,3	0,629
59	27,8	28,4	0,645
60	26,8	27,5	0,659
61	25,9	26,6	0,672
62	25,0	25,7	0,682
63	24,1	24,8	0,690
64	23,2	23,9	0,695
65	22,3	23,0	0,697
66	21,5	22,2	0,696

Η σύγκριση του προσδόκιμου ζωής των εν ενεργεία υπαλλήλων για το 2013 και το 2018 (18 έως 66 ετών[10]) δείχνει περιορισμένη αύξηση του προσδόκιμου ζωής.

Ο πίνακας επιβίωσης για τους άνδρες για το 2018 δείχνει μια πολύ περιορισμένη αύξηση του προσδόκιμου ζωής που κυμαίνεται από 0,078 έτη (28 ημέρες) σε νεαρότερες ενεργές ηλικίες έως 0,184 έτη (2 μήνες και 6 ημέρες) στην κανονική ηλικία συνταξιοδότησης.

Ο πίνακας επιβίωσης για τις γυναίκες για το 2018 δείχνει μια περιορισμένη αύξηση του προσδόκιμου ζωής που κυμαίνεται από 0,559 έτη (6 μήνες και 24 ημέρες) σε νεαρότερες ενεργές ηλικίες έως 0,697 έτη (8 μήνες και 14 ημέρες) στην κανονική ηλικία συνταξιοδότησης.

[10] Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 52 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης, είναι δυνατή η εργασία μέχρι την ηλικία των 67 ετών (εφόσον δικαιολογείται από το συμφέρον της υπηρεσίας) και των 70 ετών (κατ' εξαίρεση).

Κατά μέσο όρο, η εξέλιξη του πίνακα επιβίωσης της ΕΕ δείχνει περιορισμένη αύξηση του προσδόκιμου ζωής των μελών του προσωπικού των θεσμικών οργάνων, δηλαδή 4 μήνες σε νεότερη ηλικία και 5 μήνες σε κανονική ηλικία συνταξιοδότησης.

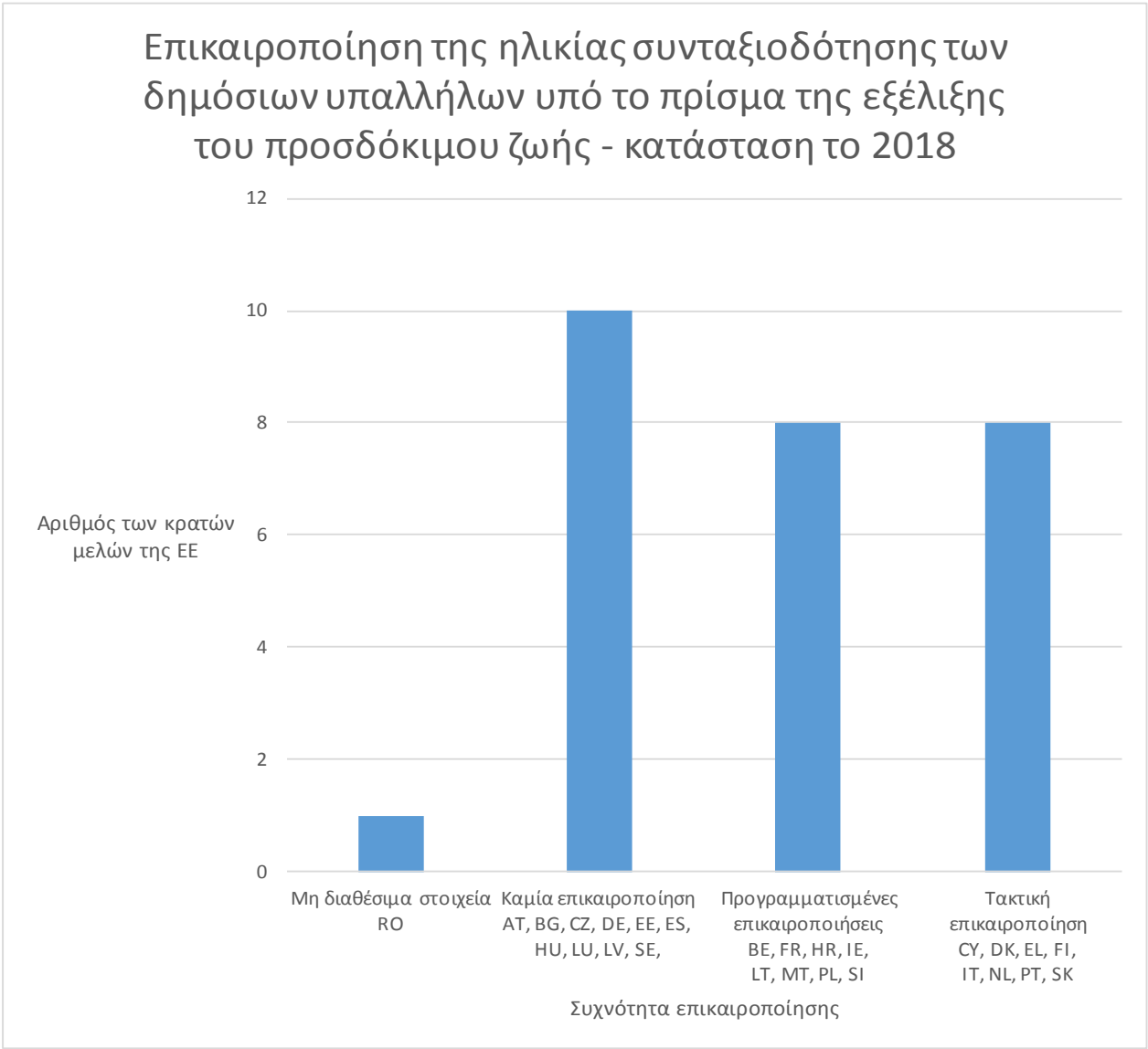
5. ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ

Εκτός από την αξιολόγηση βάσει των σημείων 3 και 4 της παρούσας έκθεσης, η Επιτροπή εξέτασε επίσης τις εξελίξεις στα συνταξιοδοτικά συστήματα των κρατών μελών.

5.1. Επικαιροποίηση της ηλικίας συνταξιοδότησης υπό το πρίσμα της εξέλιξης του προσδόκιμου ζωής

Στα περισσότερα κράτη μέλη, η ηλικία συνταξιοδότησης επικαιροποιείται, είτε τακτικά είτε περιστασιακά, ώστε να αντικατοπτρίζει την εξέλιξη του προσδόκιμου ζωής.

Με βάση τα στοιχεία που παρασχέθηκαν από τα κράτη μέλη που απάντησαν στο πλαίσιο της ομάδας εργασίας του άρθρου 83, έχουν εντοπιστεί διάφορες μέθοδοι μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά την πρακτική επικαιροποίησης της ηλικίας συνταξιοδότησης υπό το πρίσμα της εξέλιξης του προσδόκιμου ζωής.

5.2. Παρατηρηθείσες εξελίξεις στα συνταξιοδοτικά συστήματα των κρατών μελών

Μετά την παγκόσμια χρηματοοικονομική κρίση, πολλές χώρες είχαν λάβει μέτρα για τη βελτίωση της οικονομικής βιωσιμότητας των συνταξιοδοτικών τους συστημάτων. Ειδικότερα, σύμφωνα με το σκεπτικό των μεταρρυθμίσεων κατά τη διάρκεια της κρίσης και μετά από αυτήν, που παρατηρήθηκε στις εκθέσεις του 2015 και του 2018 για την επάρκεια των συντάξεων, η βελτίωση της βιωσιμότητας των συντάξεων εξακολούθησε να αποτελεί τη βασική εστίαση των συνταξιοδοτικών μεταρρυθμίσεων κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς. Αυτό έγινε κυρίως μέσω της προσαρμογής της διάρκειας της σύνταξης στο προσδόκιμο ζωής. Ωστόσο, τα διάφορα κράτη μέλη έχουν χρησιμοποιήσει διαφορετικά σημεία εκκίνησης, με διαφορετικά επίπεδα φιλοδοξίας και διαφορετική έμφαση στη διάσταση του φύλου[11]. Το 2020 η ηλικία συνταξιοδότησης στη συντριπτική πλειονότητα των κρατών μελών είναι χαμηλότερη από την ηλικία συνταξιοδότησης του προσωπικού της ΕΕ.

Επιπλέον, ορισμένες πρόσφατες συνταξιοδοτικές μεταρρυθμίσεις επικεντρώθηκαν στη χαλάρωση των ηλικιακών απαιτήσεων για τη λήψη σύνταξης, στην αύξηση των συνταξιοδοτικών παροχών, συμπεριλαμβανομένων των βασικών συντάξεων, και στην επέκταση της συνταξιοδοτικής κάλυψης[12]. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ο αντίκτυπος των νομοθετημένων μεταρρυθμίσεων ανεστάλη ή αναβλήθηκε (π.χ. η εφαρμογή του «δείκτη αναπροσαρμογής των συντάξεων» και του παράγοντα βιωσιμότητας) ή δημιουργήθηκαν νέες προσωρινές δυνατότητες πρόωρης συνταξιοδότησης[13]. Σε άλλες περιπτώσεις, η δυναμική των μεταρρυθμίσεων που δημιουργήθηκε από τη χρηματοοικονομική κρίση της περιόδου 2008-2012 έχει πρόσφατα μειωθεί και αρκετά κράτη μέλη έχουν μάλιστα αντιστρέψει ήδη νομοθετημένες μεταρρυθμίσεις και, σε ορισμένες περιπτώσεις, έχουν επαναφέρει χαμηλότερα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης για γυναίκες και άνδρες.

Επιπλέον, οι μακροπρόθεσμες προβλέψεις που αναφέρθηκαν από τα περισσότερα κράτη μέλη δεν προβλέπουν αυξήσεις της ηλικίας συνταξιοδότησης πέραν των 66 ετών πριν από το 2030, το νωρίτερο[14].

Τέλος, φαίνεται ότι σε αρκετά κράτη μέλη θεσπίστηκαν πρόσφατα ευέλικτοι κανόνες συνταξιοδότησης που αποσκοπούν στη διευκόλυνση της παράτασης του επαγγελματικού βίου και στην εξομάλυνση της μετάβασης στη συνταξιοδότηση, συμπεριλαμβανομένων ευέλικτων μορφών μετάβασης από την απασχόληση στην πλήρη συνταξιοδότηση[15].

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

(1) Μετά το 2014, ορισμένα κράτη μέλη αύξησαν την κανονική ηλικία συνταξιοδότησης που ισχύει για τους δημόσιους υπαλλήλους των κεντρικών υπηρεσιών τους. Ωστόσο,

---

[11] Ευρωπαϊκή Επιτροπή και Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας, *έκθεση του 2018 για την επάρκεια των συντάξεων*, σελίδες 101-102.

[12] OECD, *Pensions at a Glance 2019*. Στα συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την ειδική έκθεση αριθ. 15/2019 του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου με τίτλο «Εφαρμογή στην Επιτροπή της δέσμης μεταρρυθμίσεων του καθεστώτος των υπαλλήλων του 2014 - Σημαντικές οικονομίες αλλά με επιπτώσεις για το προσωπικό» (8 Ιουνίου 2020, 8635/20), το Συμβούλιο κάλεσε την Επιτροπή να παρακολουθεί την εξέλιξη της πραγματικής ηλικίας συνταξιοδότησης χρησιμοποιώντας επικαιροποιημένα συγκριτικά στοιχεία σχετικά με τα συνταξιοδοτικά συστήματα των κρατών μελών παραπέμποντας στη μελέτη του ΟΟΣΑ «Pension at glance».

[13] Ευρωπαϊκή Επιτροπή και Επιτροπή Οικονομικής Πολιτικής, *έκθεση του 2021 για τη δημογραφική γήρανση*, υποκείμενες παραδοχές και μεθοδολογίες προβολής, σελίδα 35.

[14] Ευρωπαϊκή Επιτροπή και Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας, *έκθεση του 2018 για την επάρκεια των συντάξεων*, σελίδα 126, πίνακας 10.

[15] Ευρωπαϊκή Επιτροπή και Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας, *έκθεση του 2018 για την επάρκεια των συντάξεων*, σελίδα 103.

στα τέλη του 2018, πάνω από το 89 % των κρατών μελών που απάντησαν είχαν κανονική ηλικία συνταξιοδότησης ίση ή μικρότερη από την κανονική ηλικία συνταξιοδότησης των 66 ετών για το προσωπικό της ΕΕ.

(2) Η εξέλιξη των πινάκων επιβίωσης της ΕΕ, βάσει μεθοδολογίας που αντιστοιχεί στις βέλτιστες αναλογιστικές πρακτικές, δείχνει πολύ περιορισμένη μέση αύξηση του προσδόκιμου ζωής των μελών του προσωπικού των θεσμικών οργάνων κατά την περίοδο αναφοράς.

(3) Δεδομένης της παρατηρούμενης εξέλιξης της ηλικίας συνταξιοδότησης στις εθνικές κεντρικές δημόσιες υπηρεσίες και της περιορισμένης αύξησης του προσδόκιμου ζωής των υπαλλήλων της ΕΕ, η τρέχουσα ηλικία συνταξιοδότησης των 66 ετών για το προσωπικό της ΕΕ αξιολογείται ως κατάλληλη και αντιστοιχούσα στα υψηλότερα πρότυπα που εφαρμόζονται στις εθνικές δημόσιες υπηρεσίες των κρατών μελών.

(4) Η ανωτέρω αξιολόγηση επιβεβαιώνεται επίσης από την ανάλυση των εξελίξεων στα κράτη μέλη. Η ηλικία συνταξιοδότησης του προσωπικού της ΕΕ εξακολουθεί να είναι από τις υψηλότερες σε σύγκριση με εκείνες που ισχύουν στα εθνικά συνταξιοδοτικά συστήματα των κρατών μελών. Επιπλέον, οι πρόσφατες εξελίξεις δείχνουν μια τάση ανατροπής ορισμένων προηγούμενων αποφάσεων για την αύξηση της κανονικής ηλικίας συνταξιοδότησης.

(5) Ως εκ τούτου, στο παρόν στάδιο δεν υπάρχει λόγος να υποβληθεί πρόταση τροποποίησης της νόμιμης ηλικίας συνταξιοδότησης των 66 ετών σύμφωνα με το άρθρο 77 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης.